

Propostes d'accions per millorar la integració de l'estudiantat amb necessitats especials de reforç educatiu a la Universitat de Barcelona

Projecte *“Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats”* (REDIDP-ICE20-2540).

Grup d'Innovació Docent Consolidat Adaptabit, de la Universitat de Barcelona

Barcelona, 15 de desembre de 2021

Al llarg dels anys 2020 i 2021 s'ha desenvolupat el projecte "Anàlisi de l'impacte i les necessitats de l'estudiantat amb discapacitat en un context de docència no presencial o mixta: tendències, eines i recursos per garantir la igualtat d'oportunitats" (REDIDP-ICE20-2540), a càrrec del Grup d'Innovació Docent Consolidat Adaptabit, de la Universitat de Barcelona. Com a resultat d'aquest projecte s'han elaborat una sèrie de recomanacions per millorar la integració de l'estudiantat amb necessitats especials de recolzament educatiu (NERE) a la Universitat de Barcelona. També s'ha preparat un segon document amb recomanacions equivalents a aplicar per UNIDISCAT.

Les recomanacions per millorar la integració de l'estudiantat NERE a la Universitat de Barcelona es presenten organitzades en diversos àmbits. En cada recomanació també s'indica l'òrgan o unitat de la UB que pot estar més directament implicada en l'execució de l'acció.

Núm.	Àmbit	Recomanació	Òrgan o unitat implicada
1	Política d'atenció a l'estudiantat amb necessitats especials	Cal que la universitat disposi d'una política institucional d'atenció a l'estudiantat amb necessitats especials que, entre altres coses, identifiqui clarament drets, obligacions i responsabilitats. Cal abandonar la fase de voluntarisme. Una de les possibles vies per portar-ho a terme és a través de l'eix 7 del pla d'Igualtat de la UB i d'un pla tutorial específic, PAT NERE. En aquest cas l'acció més implicada seria el vicerectorat d'igualtat i gènere.	Equip rectoral
2	Imatge social	S'han de fer accions per desestigmatitzar la presència d'estudiants amb necessitats especials, tant de cara el professorat, com de cara a la resta d'estudiants. Ara, alguns intenten passar desapercibuts i no reclamen els seus drets.	SAE, PAT
3	Imatge social	S'ha de fomentar l'empatia en la resta dels estudiants del grup: han d'entendre les necessitats especials d'alguns companys i companyes, els han de respectar i els han d'integrar.	SAE, PAT
4	Suport a l'alumnat	Cal fer un seguiment individualitzat i periòdic de l'evolució de l'estudiantat NERE (tant declarat com no), a nivell d'assignatura i a nivell d'estudis.	Caps d'estudis, coordinadors de màster, PAT
5	Suport a l'alumnat	Millorar el reconeixement del paper dels i les estudiants companys de suport. Estudiar fórmules com el descompte en la matrícula.	Vr. Política Docent

Núm.	Àmbit	Recomanació	Òrgan o unitat implicada
6	Suport a l'alumnat	Augmentar les activitats de SAE-Orientació i dotar-lo de més recursos (interns o externs) per garantir que la informació arribi a temps a les facultats. Els recursos actuals es revelen insuficients per al nombre d'alumnes NERE de la Universitat de Barcelona. Complementar el servei amb un punt d'atenció psicològic per a alumnes amb trastorns mentals i per al seu professorat.	SAE
7	Suport a l'alumnat	És important que el professorat atengui les preguntes de l'alumnat amb necessitats especials i així resolgui problemes que els poden suposar un gran bloqueig.	PAT
8	Suport a l'alumnat	Preparar tutorials explicant a l'estudiantat NERE com utilitzar determinats ajuts tècnics o perifèrics específics (magnificadors de pantalla, tauletes gràfiques...) o aplicar tècniques d'estudi i planificació (aïllar-se del so...).	SAE, CRAI
9	Suport al professorat	El SAE ha d'explicar millor al professorat els serveis que ofereix; ara molts els desconeixen.	SAE
10	Suport al professorat	Donar pautes al professorat de com ha d'actuar davant d'una possible crisi de l'estudiant a la classe. Cal suport psicològic i eines per saber respondre en aquestes situacions.	SAE, IDP-ICE, PAT
11	Suport al professorat	Crear un servei de suport/orientació al professorat per a la gestió d'estudiants amb trastorns psicològics. Es podria fer mitjançant un telèfon d'atenció psicològica per resoldre els dubtes del professorat. (veure punt 6)	
12	Suport al professorat	S'han de trobar mecanismes per reconèixer la feina del professorat coordinador de PATs amb alumnes NERE o que té alumnat amb necessitats especials.	Vr. de PDI, SAE
13	Suport al professorat	Preparar un curs de formació específic explicant quines característiques té un curs de campus virtual accessible i quines característiques té el que no ho és.	CRAI
14	Suport al professorat	Facilitar l'intercanvi d'experiències entre professorat amb problemes similars, però de facultats diferents. Podria ser un xat / fòrum o sessions en línia.	SAE, PAT
15	Suport al professorat	Utilitzar els mecanismes de coordinació d'assignatures per transmetre informacions sobre l'estudiantat amb necessitats especials.	Caps d'estudis, coordinadors de màster, PAT

Núm.	Àmbit	Recomanació	Òrgan o unitat implicada
16	Suport al professorat. Suport a l'alumnat	Caldria disposar d'un catàleg d'eines per a persones amb necessitats especials, estudiants o docents, que facilitessin la seva identificació i desplegament a les facultats.	SAE, CRAI
17	Adaptació d'assignatures	Oferir mini-cursos o instruccions en línia en les que es donin indicacions clares de com fer les adaptacions a classe segons el tipus d'alumnat. També sobre com implementar amb les eines actuals les adaptacions suggerides pel SAE En concret es poden crear equips de facultat per adaptar les instruccions genèriques del SAE a la idiosincràsia de cada ensenyament.	SAE, IDP-ICE, PAT
18	Adaptació d'assignatures	Evitar l'ús de proves tipus test a nivell digital en què l'estudiantat no pugui tenir una visió global de la prova i tirar enrere si cal.	IDP-ICE, CRAI
19	Adaptació d'assignatures	Flexibilitzar les regles per adaptar els temps d'exàmens.	SAE, PAT
20	Adaptació d'assignatures	Preveure que determinats estudiants com a alternativa als exàmens en línia puguin fer exàmens escrits a mà i escanejats.	Caps d'estudis, coordinadors de màster
21	Adaptació d'assignatures	Establir adaptacions individuals de temps a través del PAT NERE, perquè les actuals adaptacions genèriques es poden quedar curtes en casos concrets. També hi ha casos en els quals l'estudiant vol renunciar a l'adaptació "estàndard".	SAE, PAT
22	Adaptació d'assignatures	Preveure que la llista d'adaptacions que per a un o una estudiant concret s'envia al professorat vagi acompanyada d'explicacions de com fer-ho, per exemple, amb enllaços a un tutorial.	SAE, PAT
23	Adaptació d'assignatures	En el cas de classes enregistrades en vídeo, cal vigilar que el so de la veu del o la docent tingui la suficient claredat per a ser entès o estigui subtitulada, si cal.	Caps d'estudis, coordinadors de màster
24	Adaptació d'assignatures	Recordar que les persones amb discapacitat física o amb síndrome d'Asperger solen preferir la formació en línia perquè s'estalvien els desplaçaments i a casa tenen tots els ajuts necessaris.	PAT
25	Adaptació d'assignatures	Fomentar de manera activa la comunicació i la participació de l'estudiantat amb necessitats especials, perquè tendeixen a retreure's.	PDI

Núm.	Àmbit	Recomanació	Òrgan o unitat implicada
26	Adaptació d'assignatures	Implementar els ajuts tècnics que permetin les plataformes Moodle i equivalents. Fer una revisió cada cop que hi hagi una actualització.	CRAI, Vr. Transformació Digital
27	Material docent	Anar cap a la digitalització total i en format accessible dels materials docents i l'eliminació dels dossiers fotocopiats a les copisteries.	CRAI, IDP-ICE, Vr. Transformació Digital
28	Material docent	Oferir de manera efectiva el servei de digitalització d'obres per necessitats especials i evitar l'ús de fotocòpies.	CRAI
29	Material docent	Assegurar que totes les assignatures comptin amb materials al seus respectius campus virtuals.	Vr. Política Docent, caps d'estudis, coordinadors de màster
30	Material docent	Fomentar que el professorat pengi al campus virtual els materials que mostren a la classe presencial. Preferiblement en formats editables (Word, PowerPoint...) i sense cap tipus de restricció.	Vr. Política Docent, CRAI
31	Material docent	En situacions excepcionals (salut, vagues, altres), facilitar i fomentar que el professorat pengi al campus virtual enregistraments de les seves classes presencials.	Vr. Política Docent, CRAI
32	Material docent	Evitar que el professorat generi documents textuais escanejats en format imatge en lloc de documents amb OCR (reconeixement òptic de caràcters).	CRAI
33	Material docent	Proporcionar a l'estudiantant que ho requereixi llicències de programari específiques per a facilitar la conversió de material docent en format accessible (per ex. Adobe Acrobat, programes OCR...).	CRAI, SAE, Vr. Transformació Digital
34	Material docent	Fomentar que en les classes enregistrades com a PowerPoint parlat s'hi afegixi la transcripció del so.	Vr. Política Docent, CRAI
35	Material docent	Fomentar que el professorat organitzi de manera ordenada els materials al campus virtual, de manera que es faciliti la localització dels materials creant blocs i posant títols significatius.	CRAI
36	Material docent	Oferir al professorat un servei de revisió de l'accessibilitat dels materials penjats en un curs del campus virtual.	CRAI

Núm.	Àmbit	Recomanació	Òrgan o unitat implicada
37	Material docent	Facilitar plantilles i recursos per a què els i les docents puguin transformar les seves idees en imatges.	CRAI, IDP-ICE
38	Material docent	Programar de manera periòdica cursos per al professorat en els quals aprengui a crear materials accessibles.	IDP-ICE
39	Formació del professorat	Programar o oferir com a autoformació en línia, cursos específics de l'IDP-ICE sobre tecnologies per a persones amb discapacitat. Han de ser cursos molt específics per resoldre les necessitats d'un estudiantat determinat; al professorat no li serveix una formació genèrica. Alguns d'aquests cursos, sobretot els introductoris, haurien de promoure's molt i ser d'assistència prioritària per al nou professorat.	IDP-ICE
40	Formació del professorat	Conscienciar al professorat sobre el dret de l'estudiantat amb necessitats especials a salvaguardar la privacitat de la seva situació.	Vr. Política Docent i Vr. d'Estudiants
41	Formació del professorat	Cal organitzar xerrades de sensibilització del professorat sobre la diversitat, sobretot les més invisibles, com les cognitives.	Vr. Política Docent i Vr. d'Estudiants
42	Formació del professorat	Cal millorar el coneixement que el professorat té dels serveis de suport als i les estudiants dels quals disposa la UB. Si no es resol el desconeixement actual, malament podran redirigir a l'estudiantat cap a aquells serveis.	Deganats
43	Formació del professorat	Crear una guia senzilla amb les necessitats específiques de cada diversitat funcional.	SAE
44	Idoneïtat dels estudis	Una cosa és facilitar la integració i una altra disposar de capacitats objectives per seguir uns determinats ensenyaments. Seria bo que els i les futures estudiants amb necessitats especials tinguessin algú que els pogués assessorar sobre la idoneïtat per seguir uns determinats ensenyaments, més enllà de les adaptacions que se'ls puguin fer.	SAE, PAT